

Afstoten van de jongveetak

Eén op de twintig bedrijven laat jongvee elders opfokken

De kleine groep veehouders die de opfok uitbesteden neemt deze beslissing kennelijk niet snel. De Nederlandse veehouder heeft hiervoor altijd meerdere redenen, de Vlaming maakt de keuze veelal vanwege de nieuwe normen van de mestwetgeving.

Het uitbesteden van jongveeopfok staat regelmatig ter discussie. Het besparen op arbeid en het voorkomen van extra investeringen in bijvoorbeeld huisvesting zijn veelgenoemde redenen om de opfok buiten het eigen takenpakket te houden. In Veeteelt oktober 1 werd vanuit dit oogpunt het beleid op de Wai-boerhoeve nog grondig doorgelicht. Het proefbedrijf stootte afgelopen zomer het jongvee af. Een keuze die anno 2006 zo'n één op de twintig melkveehouders in zijn bedrijf heeft doorgevoerd. Dit getal komt naar voren uit de enquête die Veeteelt afgelopen zomer hield onder 350 Nederlandse melkveehouders en 150 van hun Vlaamse collega's.

Uit de vragenlijst die onderzoeksbureau Enviros International aan de veehou-

ders voorlegde, bleek dat met 92 procent het overgrote deel van de veehouders voor eigen opfok van jongvee kiest (zie tabel 1 en 2). Een minimaal aantal ondervraagden – twee procent in Nederland en vier procent in Vlaanderen – gaf aan niet alleen het eigen jongvee, maar ook dat van andere bedrijven op te fokken.

Invloed van mestwetgeving

De redenen om de verzorging van het jongvee af te stoten zijn divers, bleek uit de enquête. De meeste uitbesteders gaven twee redenen, waarbij de antwoorden schommelden tussen te weinig stalruimte, te veel arbeid, gebrek aan land en inspelen op de mestwetgeving.

Bertus Stormink, bedrijfsadviseur bij

Countus accountants en adviseurs, somt ook direct een hele rij redenen op waarom veehouders kiezen voor het uitbesteden van jongveeopfok. 'Wanneer iemand én een arbeidstekort heeft én te weinig ruimte voor zijn jongvee, dan moet hij zich afvragen of hij de opfok nog zelf wil doen.'

Dit laatste moet een veehouder zich volgens Stormink letterlijk afvragen: 'Het is een emotionele beslissing om dit werk uit te besteden. Het is nogal wat anders dan de aannemer vragen of hij een muurtje voor je wil metselen.'

Sjoerd Roelofs, adviseur rundveehouderij bij DLV, denkt dat de emotie onbewust meespeelt. 'Veehouders denken vaak dat ze het zelf beter kunnen dan een ander. In dat geval zou het een technische reden zijn.' Als belangrijkste reden om de opfok in eigen beheer te houden noemt Roelofs de kosten van het uitbesteden. 'En dat terwijl eigen opfok in werkelijkheid niet goedkoper is, maar veehouders rekenen vaak geen kosten voor eigen arbeid en gebouwen.'

De diergezondheidsstatus en de risico's met betrekking tot ziekte-insleep kun-

nen praktische belemmeringen vormen om de kalveren naar een ander bedrijf te verhuizen.

Uitbesteders in Oost-Nederland

Uit de enquêteresultaten blijkt dat de uitbesteders voornamelijk in het oosten van Nederland huizen. Geen onlogische uitkomst meent Stormink gezien het aandeel intensieve bedrijven in dat landsdeel. 'De mestafzetkosten hebben hier ook aandeel in. Het jongvee afstoten is eigenlijk een vorm van mest afvoeren', stelt de bedrijfsadviseur.

Zijn DLV-collega Sjoerd Roelofs geeft ook de mestwet aan als reden om te kiezen voor externe opfok. Roelofs: 'De nieuwe mestwet heeft alleen niet gezorgd voor een opvallende groei in het aantal bedrijven dat uitbestedt. Dat was bij de invoering van Minas destijds wel het geval.'

Opvallend resultaat uit de enquête is dat negen procent van de kleinere bedrijven het jongvee afstoot. Deze uitkomst is echter niet significant en gebaseerd op een vijftigtal bedrijven met een koppel van dertig tot vijftig melkkoeien.

Stormink: 'Met die bedrijfsomvang wil de veehouder juist zo veel mogelijk zelf doen, dus het is geen logische uitkomst dat juist deze bedrijven uitbesteden.'

Gemiddeld gezien groeit het uitbesteden van de opfok niet in populariteit, menen zowel Stormink als Roelofs. Enkel bij het samenvoegen van twee bedrijven, waarbij de ene partner het jongvee opfokt en de andere het melkvee managet, komt de specialisatie meer voor.

Gebruik van Belgisch witblauw

Ook een aantal Vlaamse geënquêteerden geeft aan de opfok van jongvee uit te besteden. Een ontwikkeling die Boerenbond-melkveeconsulent Dirk Audenaert niet herkent: 'Zoals in Nederland het jongvee op jonge leeftijd naar een ander bedrijf gaat, om later weer teruggekocht te worden, dat zie je hier nauwelijks', stelt Audenaert. 'Veehouders die geen jongvee aanhouden, kopen voor vervanging gewoon drachtige of pas gekalfde varzen terug.' Het percentage bedrijven dat aangeeft de opfok van jongvee uit te besteden, herbergt waarschijnlijk ook de veehouders die de gehele veestapel

door een Belgisch-witblauwstier laten dekken.

Audenaert: 'Het uitbesteden gebeurt in Vlaanderen heel weinig. Zeker in Oost-Vlaanderen waar ik consulent ben, speelt dit amper. In West-Vlaanderen gebeurt dit wel meer omdat daar de druk vanuit de nieuwe mestwetgeving hoger is. Om aan de strenge normen te voldoen nemen sommige veehouders de beslissing om geen jongvee aan te houden.' De consulent geeft aan dat slechts een enkeling arbeid of ruimte als reden heeft om de jongveeopfok uit te besteden, de mestwet is de hoofdreden.

De Belgische wetgeving heeft echter ook aspecten waardoor het aanhouden van jongvee juist aantrekkelijker is. 'Permanent grasland dat niet gescheurd mag worden en op afstand ligt, wordt door veel veehouders juist benut om jongvee of vleesvee op te weiden', aldus Audenaert. 'Enerzijds is er ruwvoer voldoende om het jongvee aan te houden, anderzijds is er grondtekort om de mest kwijt te kunnen.'

Christel van Raay

Tabel 1 – Nederlandse veehouder over het uitbesteden van de opfok van jongvee (percentages)

uitbesteden	totaal	regio				grootte veestapel				veeslag		
		noord	oost	west	zuid	30-49	50-69	70-99	>100	zwartbont	roodbont	gemengd
ja	5	1	14	0	2	9	2	7	4	5	11	3
nee, ik fok al mijn jongvee zelf op	92	93	84	100	98	88	98	89	92	93	88	94
nee, ik fok ook voor derden op	2	6	2	0	0	3	0	3	4	2	1	3

Tabel 2 – Vlaamse veehouders over het uitbesteden van de opfok van jongvee (percentages)

uitbesteden	totaal	regio		grootte veestapel			veeslag		
		west	rest	30-49	50-69	>70	zwartbont	roodbont	gemengd
ja	4	6	2	7	2	0	3	8	12
nee, ik fok al mijn jongvee zelf op	92	89	96	90	93	96	93	89	88
nee, ik fok ook voor derden op	4	5	2	3	5	4	5	4	0